

Številka: Up-206/16-15

Datum: 12. 12. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi dr. Rüdigerja Thalmanna, Združene države Amerike, ki ga zastopa Dušan Ludvik Kolnik, odvetnik v Mariboru, na seji 12. decembra 2017

odločil:

Sodba Upravnega sodišča, Oddelka v Mariboru, št. II U 189/2013 z dne 20. 11. 2013 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Upravno sodišče je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbo zoper odločbo upravnega organa prve stopnje o zavrnitvi zahteve za denacionalizacijo nepremičnin, ki so bile podržavljene pritožnikovima pravnima prednikoma. Pritrdilo je presoji, da pritožnik skladno z drugim odstavkom 10. člena v zvezi z 12. členom Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 31/93, 65/98 in 66/2000 – v nadaljevanju ZDen) ni upravičen do denacionalizacije, ker sta imela njegova pravna prednika za odvzeto premoženje pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije na podlagi Pogodbe o poravnavi škode izgnancem, preseljencem in pregnancem, o ureditvi drugih finančnih vprašanj in vprašanj s socialnega področja (t. i. Finančna in izravnalna pogodba – v nadaljevanju FIP),¹ ki sta jo 27. 11. 1961 sklenili Zvezna republika Nemčija in Republika Avstrija, ter zakonov, ki jih je na podlagi te pogodbe

¹ *Vertrag zwischen der Republik Österreich und der Bundesrepublik Deutschland zur Regelung von Schäden der Vertriebenen, Umsiedler und Verfolgten, über weitere finanzielle Fragen und Fragen aus dem sozialen Bereich (Finanz- und Ausgleichsvertrag, BGBl, št. 76/62).*

sprejela Republika Avstrija (v nadaljevanju izvedbeni predpisi).² Po mnenju sodišča namreč ti pravni akti urejajo odškodnino za premoženje, ki je bilo podržavljeno na območju nekdanje Jugoslavije, in zato pomenijo pravno podlago za odškodovanje v smislu drugega odstavka 10. člena ZDen. Za presojo, da sta imela pritožnikova pravna prednika pravico dobiti odškodnino na podlagi FIP in izvedbenih predpisov in da je zato glede pritožnika podan izključitveni razlog iz drugega odstavka 10. člena ZDen, po oceni sodišča zadošča že, da sta pritožnikova pravna prednika spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine na podlagi FIP. Zato upravni organ ni bil dolžan ugotavljati, kakšne konkretne pravice bi jima šle po avstrijskih predpisih, saj bi to pomenilo določanje odškodnine po tujih predpisih, kar pa bi presegalo odločanje o zahtevku, vložnem na podlagi ZDen, ugotavljanje konkretnih dejstev posameznega primera pa bi bilo zaradi časovne odmaknjenosti lahko tudi onemogočeno ali zelo oteženo. Vrhovno sodišče je pritožnikovo revizijo zoper sodbo Upravnega sodišča s sklepom zavrglo kot nedovoljeno.

2. Pritožnik v ustavni pritožbi, s katero izpodbija odločitvi obeh sodišč, zatrjuje kršitev pravic iz drugega odstavka 14. člena, 22. in 33. člena Ustave ter 1. člena Prvega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94). Nasprotuje stališču, da pomeni FIP pravni akt, na podlagi katerega so imele v njem določene osebe pravico dobiti odškodnino za podržavljeno premoženje od Republike Avstrije. Zatrjuje, da pri presoji, ali so izpolnjene okoliščine iz drugega odstavka 10. člena ZDen, ni mogoče upoštevati le s FIP določenih kriterijev, ki opredeljujejo pravno priznano škodo (2. člen FIP) in krog upravičencev do njenega povračila (Priloga 1 FIP), temveč tudi pogoje, ki jih je za priznanje odškodnine Republika Avstrija določila v izvedbenih predpisih. Izpoljenosti teh pogojev glede njegovih pravnih prednikov naj organi odločanja sploh ne bi ugotavljali, saj naj bi presojo oprli na stališče, da za izključitev iz denacionalizacije zadošča že, da je imel razlaščenec v tuji državi na voljo pravno podlago, ki je omogočala "načelno pravico" dobiti odškodnino za odvzeto premoženje. Pritožnik zatrjuje, da taka razlaga ni skladna z drugim odstavkom 10. člena ZDen, saj onemogoča ugotavljanje za presojo z vidika navedene zakonske določbe odločilnih okoliščin. Zato sodišču očita, da mu je z razlago, na podlagi katere mu je odreklo status denacionalizacijskega upravičenca, v nasprotju z drugim odstavkom 14. člena Ustave onemogočilo enako obravnavo pri uveljavljanju upravičenj na podlagi ZDen v primerjavi z upravičenci, ki jim ZDen priznava pravico do denacionalizacije.

² Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na Zakon o razširitvi področja uporabe Zakona o povračilu škode zaradi okupacije z dne 13. junija 1962 (*Erweiterung des Anwendungsbereiches des Besatzungsschäden- und des Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz*, BGBl, št. 176/62), Zakon o povrnitvi škode preseljencem in pregnancem z dne 13. junija 1962 (*Umsiedler- und Vertreibenen- Entschädigungsgesetz*, BGBl, št. 177/62) in Zakon o prijavi premoženjskih škod, ki so nastale zaradi razselitve ali izгона z dne 14. decembra 1961 (*Anmeldegesetz*, BGBl, št. 12/62).

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-206/16 z dne 14. 11. 2017 ustavno pritožbo zoper sodbo Upravnega sodišča sprejel v obravnavo (1. točka izreka sklepa). O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Upravno sodišče in upravna organa, skladno z drugim odstavkom navedenega člena ZUstS pa tudi nasprotnega udeleženca iz denacionalizacijskega postopka s pozivom, da se izjavi o ustavni pritožbi.

4. Slovenski državni holding, d. d., Ljubljana, v odgovoru na ustavno pritožbo podaja svoje stališče glede upoštevnosti FIP in izvedbenih predpisov kot pravnih podlag za ugotavljanje okoliščin, pomembnih za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen. Očitke pritožnikov zavrača kot neutemeljene in Ustavnemu sodišču predlaga, naj ustavno pritožbo zavrne.

B.

5. Pritožnik med drugim izpodbija stališče, po katerem za njegovo izključitev iz kroga denacionalizacijskih upravičencev zadošča že, da sta njegova pravna prednika (nekdanja lastnika premoženja) spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine. Ker naj v konkretnem postopku ne bi bilo ugotovljeno, da sta izpolnjevala pogoje za priznanje s FIP dogovorjene odškodnine, naj bi taka razlaga pritožnika postavljala v neenak položaj glede uveljavljanja upravičenj na podlagi ZDen v primerjavi z upravičenci, ki jim ZDen priznava pravico do denacionalizacije. Zato naj bi mu bila z izpodbijanim pravnim stališčem kršena pravica do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

6. Ustavno sodišče je o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo z odločbo št. Up-282/15 z dne 5. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 59/17). Ustavni pritožbi je ugodilo in izpodbijani sodbi razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje sodišču prve stopnje. Iz enakih razlogov, kot so navedeni v citirani odločbi, je bila z izpodbijano sodbo tudi pritožniku kršena pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zato je senat v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUstS odločil, kot izhaja iz izreka te odločbe.

7. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijano sodbo razveljavil že zaradi kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presojati.

C.

8. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS in tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica senata dr.

Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata